

Leszek Kucharski

Boguszewo, st. 1, gm. Gruta, woj.
toruńskie, AZP 31-47/1

Informator Archeologiczny : badania 25, 54-55

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

EPOKA ŻELAZA

WCZESNA EPOKA ŻELAZA

Bachórz, st. 16, gm. Dynów, woj. przemyskie patrz środkowa i późna epoka brązu

**Boguszewo, st. 1
gm. Gruta, woj. toruńskie
AZP 31-47/1**

**Muzeum Okręgowe w Toruniu Od-
dział Archeologii**

Badania prowadził mgr Leszek Kucharski. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Wydział Spraw Społecznych w Toruniu. Dwa sezony badań 1990 i 1991. Grodzisko kultury lużyckiej, ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego.

Grodzisko znajduje się na wysuniętym cyplu, w południowo-wschodniej części jeziora Melno i zajmuje powierzchnię ok. 2 ha. Dotychczasowe badania pozwoliły stwierdzić, że obecny cypel był pierwotnie wyspą, na którą przeprawiano się brodem o dnie wymoszczonym faszyną. Następnie wybudowano most drewniany, a potem usypano groblę, istniejącą w nie zmienionej formie do dzisiaj.

Wyróżniono 3 fazy osadnictwa: I osada otwarta umocniona palisadą w południowej i wschodniej części (położenie blisko lądu stałego) datowana na okres halsztacki C; II gród o wałach ziemnych, okres halsztacki C/D-D; III wykorzystanie naturalnych walorów obronnych stanowiska we wczesnym średniowieczu, przełom XI i XII w.

Warunki glebowe (od dołu mierzwa powstała z grubej warstwy wodorostów, od góry glina wału) pozwoliły na doskonałe zachowanie konstrukcji drewnianych: palisady i wzmocnienia podstawy wału. Palisada zbudowana była z nieokorowanych, dębowych pni o śr. 25-40 cm, wbitych w ziemię pod kątem ok. 60° od poziomu. Wzmocnienie podstawy wału tworzyły pnie drewniane o śr. 15-40 cm, o regularnym układzie wzdłuż linii przebiegu wału. Niektóre pnie nosiły ślady obróbki (ociosane końce), która odbywała się na miejscu, o czym świadczą wióry w stropie mierzwy. Taki sposób konstrukcji wymuszony był podmokłością terenu i miał chronić wał przed podmywaniem i osuwaniem. Oprócz tego nie stwierdzono w wale innych konstrukcji (fundamentu kamiennego, skrzyń drewnianych itp.). Wykopy założone w centralnej części grodziska nie wykazały obecności obiektów mieszkalnych i jam odpadowych. Zabudowa grupowała się więc w przywałowych partiach grodu, które nie były jeszcze badane. Przeprowadzone w 1990 r. badania podwodne jeziora przy grodzisku nie wykazały istnienia żadnych konstrukcji, np. przeprawy mostowej, przystani dla łodzi itp.

Materiały zabytkowe znajdują się w Muzeum Okręgowym w Toruniu, dokumentacja w Państwowej Służbie Ochrony Zabytków w Toruniu.

Badania powinny być kontynuowane.

Cieplewo, st. 18
gm. Pruszcz Gdański, woj.
gdańskie
AZP 14-44/36

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku

Badania prowadzili mgr mgr Olgierd Felczak, Mirosław Fudziński (autor sprawozdania) i Marian Kochanowski. Finansowane przez inwestorów prywatnych. Pierwszy sezon badań. Osada ludności kultury wschodniopomorskiej z wczesnej epoki żelaza ze śladami osadnictwa z epoki kamienia oraz wczesnego i późnego średniowiecza.

Stanowisko odkryte zostało w 1987 r. przez mgr. J. Podgórskiego w trakcie badań AZP na obszarze 14-44. Usytuowane jest na północ od miejscowości, na niewielkim cyplu opadającym na północny wschód w stronę leżących tam bagien.

W 1991 r. teren, na którym położone było stanowisko, rozparcelowano na działki budowlane i sprzedano użytkownikom prywatnym. W związku z tym zaszła konieczność przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych, wyprzedzających pracę budowlaną. Wytyczono 17 wykopów badawczych o łącznej powierzchni ponad 1500 m². Odkryto 26 obiektów: pałenisk, jam osadniczych i odpadowych. Wielkość obiektów kształtowała się od 1 m² do 3 m², a miąższość od 30 do 65 cm. W obiektach wystąpiły fragm. ceramiki, niekiedy bardzo liczne (np. jama nr 8, gdzie odkryto ponad 100 fragm. ceramiki oraz surowiec bursztynowy). Obiekty te można datować na schyłek okresu halsztackiego D — wczesny okres lateński. Z powierzchni wykopów oraz pierwszej warstwy ornej pochodzi kilka półwytworów krzemiennych datowanych ogólnie na epokę kamienia. Z tych samych warstw zebrano liczne fragm. ceramiki wczesno- i późnośredniowiecznej.

Dokumentacja i materiały znajdują się w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.

Badania będą kontynuowane.

Gwoździec, st. 9
gm. Zakliczyn, woj. tarnow-
skie
AZP 106-64/43

Muzeum Okręgowe w Tarnowie

Badania prowadził mgr Andrzej Szpunar. Finansowane przez Muzeum Okręgowe w Tarnowie. Drugi sezon badań. Cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej.

Stanowisko znajduje się na kulminacji garbu terenowego, w strefie Progu Karpackiego na skraju doliny Dunajca. Współrzędne na obszarze AZP 106-64 wynoszą $x = 148$ mm, $y = 91$ mm. Odkryte w trakcie badań powierzchniowych w 1989 r. W bruzdzie środkowej zaoranego pola znaleziono 2 zniszczone zespoły grobowe.

W 1990 r. podjęto badania ratownicze, które kontynuowano w 1991 r. W wyniku tych badań odsłonięto 100 m² powierzchni cmentarzyska. Odkryto 13 grobów ciałopalnych. Stopień zniszczenia cmentarzyska wynosi 60%. Odsłaniane są jedynie dna jam grobowych i dna naczyń glinianych, których górne części są zniszczone przez orkę. Na podstawie materiału ceramicznego można datować cmentarzysko na halsztacką fazę kultury łużyckiej.

Badania zostały przerwane z braku środków finansowych.